

Συζήτηση του Προέδρου του ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία, Αλέξη Τσίπρα, με τη δημοσιογράφο Μαρία Νικόλτσιου στο συνέδριο Future of Retail 2022 της ΕΣΕΕ

27.05.2022

Μ. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Κυρίες και κύριοι καλησπέρα και πάλι για τα επόμενα 30 λεπτά θα έχω τη χαρά και την τιμή να συνεχίσουμε την κουβέντα που έχουμε ανοίξει με τον Πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ και πρώην Πρωθυπουργό βεβαίως τον κ. Αλέξη Τσίπρα που τον καλησπερίζουμε.

Α. ΤΣΙΠΡΑΣ: Καλησπέρα σας.

Μ. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, είχαμε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση πριν από λίγο και με τους ξένους εκλεκτούς προσκεκλημένους και από την Αμερική και από την Ευρώπη. Και αυτό που προέκυψε είναι ότι ο κλάδος αυτός αυτή τη στιγμή βιώνει πραγματικά μια φοβερή καταιγίδα. Με ποια έννοια; Ότι είναι η οικονομική κρίση, η ενεργειακή κρίση, ο πόλεμος σε εξέλιξη και παράλληλα είναι ο ίδιος ο κλάδος που βρίσκεται σε μετεξέλιξη και όλοι ρωτούν ποιο είναι το μέλλον του λιανεμπορίου; Και το μεγάλο ερώτημα είναι εσείς, το κόμμα σας, τι σκοπεύετε να κάνετε σε αυτή ειδικά τη δύσκολη συγκυρία να βοηθήσετε αυτό τον κλάδο;

Α. ΤΣΙΠΡΑΣ: Πρώτα απ' όλα πρέπει να παραδεχτούμε ότι βρισκόμαστε σε μια ίσως πρωτόγνωρη πραγματικότητα.

Δεν ξέρω τι συζητήσατε πριν και τι εμπειρίες σας έρχονται από το εξωτερικό. Ξέρω πάρα πολύ καλά όμως τι δυσκολίες βιώνει στη χώρα μας ο χώρος της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας. Ξέρετε όλο αυτό το διάστημα γύρισα σχεδόν όλη την Ελλάδα και επέλεξα να βρεθώ κυρίως μέσα στην αγορά και δίπλα στους ανθρώπους που έχουν μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και η εικόνα που μου δίνουν είναι μια εικόνα πρωτόγνωρη, διότι υπάρχει μια τριπλή πίεση. Είναι πρώτα και κύρια η πίεση που αφορά τη μείωση του τζίρου.

Δεύτερο, τα συσσωρευμένα χρέη. Τα χρέη της πανδημίας που ήρθαν να πέσουν πάνω στα προηγούμενα χρέη.

Και τρίτο, είναι το γεγονός ότι η ενεργειακή κρίση έχει δημιουργήσει μια αφόρητη κατάσταση με τους λογαριασμούς. Όλοι μου λένε και νομίζω ότι δεν έχουν άδικο, ότι αυτό δεν το βιώσανε ούτε τα πρώτα 3 – 4 πολύ δύσκολα χρόνια τα μνημονιακά.

Άρα λοιπόν δεν μπορούμε να πηγαίνουμε με μια κεκτημένη ταχύτητα. Οφείλουμε να έχουμε ένα σχέδιο έκτακτης ανάγκης για τη στήριξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

Μ. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Έχετε;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Βεβαίως και πολύ επιγραμματικά να πω ότι οι βασικοί άξονες είναι οι εξής: πρώτα και κύρια η χώρα έχει ένα πολύ σημαντικό εργαλείο μπροστά της. Είναι οι πόροι του ταμείου Ανάκαμψης. Ταμείο Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, όχι μόνο ανάκαμψης. Αυτοί οι πόροι λοιπόν σχεδιάστηκαν πριν από ένα – ενάμιση χρόνο σε συνθήκες που δεν λάβανε υπόψη αυτό που πραγματικά συμβαίνει σήμερα στην πραγματική οικονομία.

Και από αυτούς τους πόρους πρέπει να γνωρίζουμε και να γνωρίζουν όσοι μας παρακολουθούν, η μικρομεσαία επιχείρηση είναι αποκλεισμένη. Είναι αποκλεισμένη διότι, θα πω μονάχα ένα νούμερο, από τα 12,8 δις περίπου που είναι το κομμάτι του δανεισμού, σχεδόν το σύνολο μόνο 500 εκατομμύρια είναι έξω από τις συστημικές τράπεζες. Όλο το υπόλοιπο πακέτο περνάει μέσω των συστημικών τραπεζών.

Γνωρίζουν πολύ καλά σήμερα οι φίλοι μας που έχουν μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ότι δεν μπορούν να περάσουν ούτε έξω από το γκισέ των τραπεζών. Για να πάρουν ένα δάνειο πρέπει να αποδείξουν ότι δεν έχουν ανάγκη να το πάρουν το δάνειο. Εάν δεν είχαν ανάγκη δεν θα πηγαίνανε στις τράπεζες.

Διάβαζα πριν από λίγες μέρες την έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας που μιλάει για τη μείωση κατά 37% των χορηγήσεων στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις το πρώτο τρίμηνο του 2022. Άρα λοιπόν εδώ βρισκόμαστε σε μια κατάσταση η οποία δεν μπορεί να προχωρήσει.

Άρα το πρώτο και κύριο για μένα είναι ο ανασχεδιασμός των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, προκειμένου να ενταχθούν σε αυτούς τους πόρους, να ενταχθούν σοβαρές χρηματοδοτήσεις για τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα.

Πρέπει να σας πω ότι πριν από λίγους μήνες είχα την τιμή και τη χαρά να συνομιλήσω με τον Αντιπρόεδρο της Κομισιόν, τον αρμόδιο για το σχεδιασμό του Ταμείου Ανάκαμψης τον Πάολο Τζεντιλόνι, ήμασταν μαζί στο Συμβούλιο Κορυφής ως Πρωθυπουργοί εκείνη την περίοδο και έχουμε μια ιδιαίτερη σχέση και του έθεσα ως προτεραιότητα για την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ τον ανασχεδιασμό των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης.

Το δεύτερο κρίσιμο για μένα: τα συσσωρευμένα χρέη. Τα χρέη της περιόδου της πανδημίας. Υπολογίζουμε ότι είναι περίπου 10 δισεκατομμύρια ευρώ. Και έρχονται να συσσωρευτούν σε προηγούμενα χρέη. Εκεί λοιπόν το σχέδιό μας είναι να κάνουμε ό,τι κάναμε το 2018 μετά την έξοδο από τα μνημόνια για τις ασφαλιστικές εισφορές.

Δηλαδή διαγραφή μέρους της ονομαστικής αξίας του χρέους, 120 δόσεις για το υπόλοιπο. Εκτιμούμε δε ότι αυτό δεν θα έχει και δημοσιονομικό κόστος. Δημοσιονομικό αποτύπωμα μεγάλο, διότι το αρχαίο ρητό ξέρετε «ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος».

Άρα το ελληνικό δημόσιο δεν πρόκειται να πάρει. Θα κλείσουν επιχειρήσεις. Θα μπουνέ λουκέτα. Αυτές είναι οι δυο βασικοί, αν θέλετε, πυλώνες του προγραμματισμού μας, του σχεδίου μας, του προγράμματός μας για τη στήριξη της μικρομεσαίας επιχείρησης. Δεν είναι μόνο αυτά όμως. Χρειάζεται να υπάρξει δραστική μείωση του κόστους λειτουργίας, ιδίως στους λογαριασμούς του ρεύματος. Χρειάζεται να υπάρξει θεσμική στήριξη για τον εκσυγχρονισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, φορολογικά αλλά και

χρηματοδοτικά κίνητρα για τον εκσυγχρονισμό τους να αντέξουν και να μπούνε στην ψηφιακή εποχή και στην πράσινη μετάβαση. Μια σειρά από παρεμβάσεις που πιστεύω ότι θα ωφελήσουν τη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα.

Και κλείνω λέγοντας το εξής: το κρίσιμο ερώτημα σήμερα είναι αν πιστεύουμε ότι η μικρομεσαία επιχείρηση έχει λόγο ύπαρξης.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Ήταν το ερώτημα που έθεσαν και οι εκπρόσωποί μας από το εξωτερικό και εάν εσείς οι πολιτικοί πιστεύετε στην αναγκαιότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Αν κάποιος δεν πιστεύει στην αναγκαιότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην πραγματικότητα δεν πιστεύει στο 95% της οικονομίας, διότι η μικρή και η μεσαία επιχείρηση, η μικρομεσαία επιχείρηση μέχρι 8 εργαζόμενους, περίπου αυτό είναι το νούμερο. 8 στους 10 απασχολούμενους σήμερα είναι στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Φοβάμαι ότι παρά τα όσα έλεγε η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη προεκλογικά, η επί της αρχής προσέγγιση μετά τις εκλογές από το περίφημο σχέδιο Πισσαρίδη ξεκίνησε αυτό, άρχισε να αλλάζει σε σχέση με το εάν είναι απαραίτητες ή όχι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πριν τις εκλογές μιλάγανε για τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας, μετά μιλήσανε για τα ζόμπι στα οποία δεν μπορεί να στηριχθεί η οικονομία.

Είναι βέβαιο ότι η χώρα έχει ανάγκη ένα άλλο παραγωγικό μοντέλο, αλλά αυτό το παραγωγικό μοντέλο δεν μπορεί παρά να μη λαμβάνει υπόψη και τη μικρομεσαία επιχείρηση.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Επειδή αναφερθήκατε στην ΔΕΗ και επειδή προφανώς η συζήτηση των ημερών σε κάθε οικογένεια και δεν το λέω με καμία θεατρική διάθεση είναι να πάρουμε ένα χαπάκι πριν ανοίξουμε το λογαριασμό. Και βεβαίως το ίδιο βιώνουν και οι άνθρωποι της αγοράς, το λιανεμπόριο.

Σήμερα ο Πρωθυπουργός σας κατηγόρησε λέγοντας ότι φωνάζατε, φωνάζατε για τη ΔΕΗ και για τα υπερκέρδη. Κρυφτήκατε όμως πίσω από το παρόν και ουσιαστικά ασχοληθήκατε με τα δικά σας συμφέροντα και κρυφτήκατε πίσω από το λαϊκισμό. Τι απαντάτε;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Παρακολουθήσατε τη χθεσινή συνεδρίαση στη Βουλή;

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Φυσικά.

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Εάν την παρακολουθήσατε θα είδατε ότι αυτός που κρύφτηκε και δεν εμφανίστηκε ήταν ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης και ότι αυτό το οποίο έγινε για άλλη μια φορά ήταν να υποεκτιμηθούν τα υπερκέρδη των παραγωγών εταιρειών της ενέργειας με πρωταγωνίστρια τη ΔΕΗ. Να υποεκτιμηθούν και μάλιστα με μια τροπολογία της τελευταίας στιγμής να ψαλιδιστούν ακόμα περισσότερο.

Εγώ από το Μάρτη είχα αναλύσει πόσα ακριβώς είναι αυτά τα υπερκέρδη με βάση υπολογισμούς που δεν μπορούν να αμφισβητηθούν. Είναι πάνω από 1,5 δισεκατομμύριο ευρώ από την περίοδο του Ιούλη, έως το Μάρτη του τρέχοντος έτους.

Ήρθε ο κ. Μητσοτάκης σε αυτή τη συνεδρίαση για πρώτη φορά αναγκάστηκε να παραδεχτεί την ύπαρξη των υπερκερδών. Μέχρι πρότινος τα

αγνοούσε. Ο Υπουργός Ενέργειας ακόμα και αργότερα, τον Απρίλη, στο Φόρουμ των Δελφών είπε ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε υπερκέρδη. Υπήρξαν τεράστιες πιέσεις, κυρία Νικόλτσιου. Τεράστιες πιέσεις για να μην υπάρξει φορολόγηση ούτε ενός ευρώ.

Τελικά το αποτέλεσμα που θα έχουμε στα δημόσια ταμεία θα είναι ένα πενιχρό αποτέλεσμα, ακριβώς διότι η κυβέρνηση δεν θέλει να συγκρουστεί και ακριβώς διότι έχει μια αντίληψη για τη ΔΕΗ που είναι ο πυρήνας του προβλήματος σήμερα.

Σας θυμίζω ότι ο κ. Μητσοτάκης αποφάσισε να ιδιωτικοποιήσει τη ΔΕΗ μόλις ξεκίναγε το τσουνάμι της ενεργειακής κρίσης στη χώρα μας. Μια εβδομάδα μετά τη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, όπου εμείς εκεί ζητήσαμε μέτρα και αυτός εκεί έλεγε ότι η ακρίβεια θα είναι παροδική. Δεν εξήγγειλε εκεί την ιδιωτικοποίηση. Την έκανε εν κρυπτώ μια εβδομάδα μετά.

Ο στόχος της κυβέρνησης για τη ΔΕΗ είναι τα κέρδη, υψηλή τιμή στο ταμπλό του Χρηματιστηρίου και τα κέρδη των μετόχων. Να έχει κέρδη δηλαδή για να έχει μερίσματα. Η ΔΕΗ όμως πρέπει να λειτουργήσει με γνώμονα την κοινή ωφέλεια και όχι τα κέρδη των ιδιωτών μετόχων.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Ναι, αλλά έχετε δεχτεί πολύ μεγάλη κριτική ότι και εσείς με τη ΔΕΗ δεν τα κάνατε καλά, αφήσατε πάρα πολύ αδύναμη την εταιρεία και το μεγάλο ερώτημα τώρα είναι ανεξαρτήτως του τι έγινε ή τι δεν έγινε με τη ΔΕΗ. Εσείς τι θα κάνατε;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Ναι, αλλά δεν ισχύει αυτό που λέτε. Δεν ισχύει. Και επιτρέψτε μου μια που με ρωτάτε να το απαντήσω και αυτό, διότι μια βασική τακτική και γνωστή στις νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις είναι να απαξιώνουν ένα δημόσιο φορέα και να τον ιδιωτικοποιήσουν μετά.

Η ΔΕΗ επί των ημερών μας, δεν ξέρω εάν έχετε λάβει λογαριασμό, σίγουρα θα έχετε λάβει αυτές τις μέρες, θα είναι δυο τρεις φορές πάνω. Επί των ημερών μας ο λογαριασμός που λάβατε δεν αυξήθηκε ούτε ένα ευρώ. Ούτε ένα ευρώ.

Η ΔΕΗ λοιπόν επί των ημερών μας είχε λειτουργική κερδοφορία και τα 4 χρόνια, ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές το 2015 – 2016, μείωσε το δανεισμό της κατά 1 δισεκατομμύριο ευρώ, αύξησε τις επενδύσεις στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Είχε ένα αποτέλεσμα λογιστικής ζημίας το 2018. Είχε όμως λειτουργική κερδοφορία και αμέσως το 2019 επανήλθε και σε λογιστική κερδοφορία. Και το 2019 σας θυμίζω το μισό έτος ήμασταν εμείς.

Άρα λοιπόν ας μην προσπαθούν να κρυφτούν πίσω από το δάχτυλό τους. Μια εταιρεία που μειώνει το δανεισμό, που κρατάει τα τιμολόγια σταθερά και μάλιστα μεσοσταθμικά μειώθηκαν τα τιμολόγια, που αυξάνει τις επενδύσεις ΑΠΕ δεν είναι μια επιχείρηση χρεοκοπημένη.

Σήμερα όμως είναι χρεοκοπημένη η πλειοψηφία των ελληνικών νοικοκυριών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, για να είναι η ΔΕΗ μια επιχείρηση με στόχο το κέρδος για να το μοιράζονται οι ιδιώτες.

Και να πω εδώ, γιατί μας ακούει κόσμος που ορισμένα πράγματα πραγματικά προκαλούν, εμείς τα καταφέραμε αυτά έχοντας στη Διοίκηση ανθρώπους που δεν έπαιρναν 300 και 400 χιλιάδικα μισθούς και bonus εκατομμυρίων. Ο επικεφαλής της ΔΕΗ επί των ημερών μας είχε ετήσιες

απολαβές 60.000 €, ο σημερινός είχε 360.000 €. Έχει πολλαπλασιάσει τα διευθυντικά στελέχη και μοιράζονται bonus μεταξύ τους.

Αυτό που γίνεται με τη ΔΕΗ σήμερα είναι τεράστιο σκάνδαλο. Ένα σκάνδαλο που θα έμενε ως σκάνδαλο μόνο, αν δεν υπήρχε ο κίνδυνος να μετατραπεί σε τραγωδία. Διότι όταν κάποιος παίρνει ένα λογαριασμό και ένα εισόδημα σταθερό που βγαίνει – δεν βγαίνει στο μήνα, και πρέπει να πληρώσει τρεις ή τέσσερις φορές πάνω από το εισόδημά του, τότε βρίσκεται σε απόγνωση.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Αυτή είναι η μία πλευρά που καταγγέλλετε σκάνδαλο στα όσα έχουν λάβει χώρα στη ΔΕΗ, το ερώτημα ωστόσο είναι με δεδομένη την ενεργειακή κρίση που δεν είναι μόνο ένα ελληνικό πρόβλημα, εσείς τι θα μπορούσατε να κάνετε. Δηλαδή πολύ απλά λέτε ότι η επιδοματική πολιτική δεν μας συμφέρει, δηλαδή θα δώσουμε κάποια χρήματα τώρα για να βοηθήσουμε αυτούς που πλήρωσαν. Τι θα μπορούσε να γίνει σε αυτή τη φάση; Αν αύριο το πρωί γίνουν εκλογές, βγείτε εσείς, τι μπορείτε να κάνετε σε αυτό το περιβάλλον;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Είχα πει κάποια στιγμή ένα σχήμα λόγου σε μια συνέντευξη και νομίζω ότι έχει αξία να το επαναλάβω, για να καταλάβει και ο κόσμος. Δεν θα ανακαλύπταμε εμείς λεφτόδεντρα, αλλά θα κλαδεύαμε τα κλεφτόδεντρα. Όταν εδώ έχουμε 1,5 δις υπερκέρδη, η παρέμβαση που πρέπει να κάνει μια ευνομούμενη πολιτεία είναι να πάει στο μηχανισμό παραγωγής αυτών των υπερκερδών και όχι να ψάχνει να φορολογήσει εκ των υστέρων. Να πάει στο μηχανισμό και να βάλει πλαφόν στο κέρδος των παρόχων ενέργειας που πρωταγωνίστρια είναι η ΔΕΗ σε αυτά τα υπερκέρδη.

Αντί αυτού η κυβέρνηση και ο κ. Μητσοτάκης αυτό που έκανε ήταν να αναζητά μια ευρωπαϊκή λύση, και να διεκδικεί πλαφόν στην χρηματιστηριακή τιμή του φυσικού αερίου. Γιατί δεν υλοποιούσε αυτό που διεκδικούσε έξω για την τιμή του φυσικού αερίου;

Γιατί δεν διεκδίκησε να κάνει αυτό που έκανε η Πορτογαλία και η Ισπανία οι οποίοι κατάφεραν να μειώσουν κατά 30% το κόστος, εφαρμόζοντας μια αντίστοιχη πρακτική; Άρα εδώ θεωρώ ότι υπάρχει ένα διπλό πρόβλημα: το ένα είναι πρόβλημα αντίληψης και πολιτικής προσέγγισης, αφήνουμε την αγορά να αυτορυθμίζεται. Σε περιόδους κρίσης δεν μπορούμε να αφήνουμε την αγορά να αυτορυθμίζεται. Το κράτος πρέπει να είναι παρόν και να παρεμβαίνει προς όφελος της κοινωνίας και να ψαλιδίζει τα κέρδη και της δήθεν δημόσιας ΔΕΗ της ιδιωτικοποιημένης και των άλλων ιδιωτικών εταιρειών.

Το δεύτερο έχει να κάνει κατά την άποψή μου με την εμμονή στην εξυπηρέτηση πολύ συγκεκριμένων συμφερόντων. Εγώ θα είμαι πάρα πολύ σαφής δεν θα κρύψω τα λόγια μου, πιστεύω ότι η απροθυμία της κυβέρνησης να κουτσουρέψει αυτά τα υπερκέρδη, να τα ψαλιδίσει τους οδήγησε χθες στη Βουλή μέχρι την τελευταία στιγμή να προσπαθούν να βρουν τροπολογίες για να μην φορολογηθούν, αυτό κατά την άποψή μου δείχνει την σχέση με συμφέροντα τα οποία είτε επιμένουν να θέλουν να τα εξυπηρετήσουν, είτε δεν τολμάνε να συγκρουστούν μαζί τους.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Υπονοήθηκε ότι κι εσείς είχατε κάποια σχέση με κάποια συμφέροντα αλλά φροντίσατε τα δικά σας συμφέροντα.

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Όποιος λέει τέτοια πράγματα, εγώ όταν καταγγέλλω κάτι είμαι σαφής. Μιλώ συγκεκριμένα, περιγράφω το μηχανισμό παραγωγής αυτών των υπερκερδών. Εμείς αυτό που κάναμε χτες, ήταν να καταθέσουμε δυο τροπολογίες. Η μία τροπολογία την οποία είχαμε επανακαταθέσει και απορρίφθηκε και αφορά την ρήτρα αναπροσαρμογής, την περιβόητη ρήτρα που ειρήσθω εν παρόδω μόνο στην Ελλάδα έχει αυτό τον τρόπο υπολογισμού και η μεταφορά αυτούσιας όλου του μεγέθους της επιβάρυνσης του κόστους στον καταναλωτή.

Αν δείτε τη λίστα των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης η μεταφορά κόστους στον καταναλωτή, ξεκινάει από το 35 – 40% και κατεβαίνει. Στην Ελλάδα είναι 99% ακριβώς λόγω αυτής της ρήτρας που ξεκίνησε να εφαρμόζεται στη χώρα μας από τη ΔΕΗ και τις άλλες επιχειρήσεις από τον Αύγουστο του 2021. Άρα αυτό το οποίο είπαμε ότι δεδομένου μια σειρά από καταναλωτικές Οργανώσεις και πολίτες έχουν προσφύγει στα ελληνικά Δικαστήρια για να κρίνουν αν είναι νόμιμη ή παράνομη η καταχρηστική αυτή ρήτρα μέχρις ότου κριθεί αυτό από τη Δικαιοσύνη, να μην κόβεται το ρεύμα στους πολίτες που δεν έχουν να πληρώσουν και δεν την πληρώνουν, απορρίφθηκε για δεύτερη φορά.

Η δεύτερη τροπολογία που καταθέσαμε ήταν ο ορθός υπολογισμός των υπερκερδών για να γίνει ουσιαστική φορολόγηση. Απορρίφθηκε και αυτή η τροπολογία, άρα αυτοί που κρύφτηκαν χτες πίσω από τα συμφέροντα, ήταν για άλλη μια φορά δυστυχώς η κυβέρνηση και όχι εμείς.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Θέλω να επιμείνω λίγο στα χρηματοδοτικά εργαλεία για τους ανθρώπους του εμπορίου, του λιανεμπορίου, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, είπατε αυτά τα χρήματα μπορούν να βρεθούν με τον επανασχεδιασμό του Ταμείου Ανάκαμψης. Μπορείτε να γίνετε λίγο πιο συγκεκριμένος; Γιατί εσείς έχετε κατηγορηθεί ότι έχετε χάσει επί της ουσίας τη μεσαία αυτή τάξη και τα funds ήρθαν να αγοράσουν δάνεια των δικών σας ημερών για παράδειγμα, έγινε υπερφορολόγηση και από εσάς και κάπου αυτή η τάξη χάθηκε και αυτή τη στιγμή με τη τάξη αυτή φλερτάρουν και στην Ευρώπη δυνάμεις λαϊκισμού βλέπε Όρμπαν για παράδειγμα, αλλά και από την πλευρά τους λένε ότι δίνουν λύσεις. Πως απαντάτε και πολιτικά σε αυτό; Ποια η σχέση με τα χρηματοδοτικά εργαλεία;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Πρώτα απ' όλα να σας πω ότι εμείς πράγματι επιβαρύνσαμε τη μεσαία τάξη, αλλά ήμασταν υποχρεωμένοι, είχαμε το βαρύ καθήκον να βγάλουμε τη χώρα από την επιτροπεία. Η χώρα για οκτώ ολόκληρα χρόνια είχε άρση κυριαρχίας, δεν αποφάσιζαν οι αιρετοί, οι εκλεγμένοι από τον ελληνικό λαό τα οικονομικά πράγματα της χώρας. Τα αποφάσιζαν κάποιοι κύριοι που έρχονταν εδώ ως επιτηρητές από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αυτό είναι ό,τι πιο ντροπιαστικό μπορεί να υπάρξει για μια χώρα και γι' αυτό δεν ευθυνόμαστε εμείς, άλλοι μας έβαλαν στα Μνημόνια, στη χρεοκοπία.

Εμείς αναλάβαμε, η αλήθεια είναι με πολύ μεγαλύτερες φιλοδοξίες, καταφέραμε όμως μέσα από πολύ μεγάλες δυσκολίες βάλουμε τον πήχη ψηλά και καταφέραμε να βγάλουμε τη χώρα από τα Μνημόνια. Να ρυθμίσουμε το χρέος που ήταν θηλιά στο λαιμό του μέσου Έλληνα πολίτη. Να

αφήσουμε 37 δις ευρώ ως ασπίδα ασφαλείας έναντι μιας νέας χρεοκοπίας και μιας νέας κρίσης για το δημόσιο ταμείο.

Δεν ξέρω άλλη κυβέρνηση από τη μεταπολίτευση και μετά που να αφήνει αυτή την παρακαταθήκη στην επόμενη και αυτό νομίζω ότι είναι πανθομολογούμενο. Από εκεί και πέρα είναι προφανές ότι για να πετύχεις αυτούς τους στόχους θα αναγκαστείς να πάρεις και αποφάσεις ιδίως την περίοδο που ήμασταν μέσα στα Μνημόνια που δεν ήταν της δικής μας επιλογής.

Όμως με το που βγήκαμε από τα Μνημόνια προχωρήσαμε σε μια σειρά από ρυθμίσεις ελάφρυνσης και τις ασφαλιστικές εισφορές μειώσαμε, και το ΦΠΑ μειώσαμε και στην ενέργεια μειώσαμε και τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. μειώσαμε. Όμως αυτό το οποίο πρέπει να δούμε σήμερα και να συγκρίνουμε, είναι πως γίνεται αφού ο ΣΥΡΙΖΑ είναι αυτός ο οποίος έκανε τόσο μεγάλο κακό στη μεσαία τάξη και η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη βγήκε για να την στηρίξει, σήμερα που δεν έχουμε Μνημόνια και που κατά γενική ομολογία είναι μια κυβέρνηση που λέει ότι έχει δώσει 40 δις.

Είναι η μόνη κυβέρνηση από την είσοδο στην ΟΝΕ στη Νομισματική Ένωση και μετά, που έχει αυτή τη δυνατότητα δημοσιονομικής επέκτασης, που δεν έχει ούτε Μνημόνια, ούτε υποχρέωση για πρωτογενή πλεονάσματα, ούτε πρόβλημα με το χρέος. Έχει άπλετο δανεισμό, έχει Ταμείο Ανάκαμψης, έχει μια σειρά από δυνατότητες και διευκολύνσεις.

Πως είναι δυνατό σήμερα να αντιμετωπίζεται αυτή την εικόνα στην αγορά; Και βλέπω όλους τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν μια μικρή ή μεσαία επιχείρηση να λένε ότι «τώρα τα πράγματα είναι πιο δύσκολα», άρα κάτι δεν γίνεται σωστά. Άρα τα χρήματα που δόθηκαν, δεν κατευθύνθηκαν εκεί που έπρεπε να κατευθυνθούν για να στηριχθεί η μικρή και μεσαία επιχείρηση.

Άρα υπήρξε και σπατάλη χρημάτων σε μια κατεύθυνση που έχουμε καταγγείλει στη Βουλή με στοιχεία πάνω από 7 δις απευθείας αναθέσεις και κλειστούς διαγωνισμούς και κυρίως υπάρχει ένα έλλειμμα στρατηγικής. Το κρίσιμο ερώτημα είναι αυτό που έθεσα πρωταρχικά: θέλουμε να υπάρχει μικρομεσαία επιχείρηση σήμερα ή τη θεωρούμε ζόμπι;

Εγώ θα σας θυμίσω ότι και την περίοδο των πολύ μεγάλων δημοσιονομικών δυσκολιών, που ήμασταν υποχρεωμένοι να ακολουθούμε μια πολιτική που δεν ήταν της επιλογής μας γιατί ήταν μέσα στα Μνημόνια, όπως και οι προηγούμενοι θα είμαι δίκαιος ως προς αυτό, την περίοδο που είσαι σε Μνημόνια έχεις επιτήρηση. Ακόμη κι αυτή την περίοδο εμείς ανασχεδιάσαμε τους πόρους του ΕΣΠΑ και εντάξαμε μέσα κατά προτεραιότητα τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Φτιάξαμε χρηματοδοτικά εργαλεία, δημιουργήσαμε την αναπτυξιακή Τράπεζα, φτιάξαμε το πρόγραμμα των μικροπιστώσεων.

Μια σειρά από πρωτοβουλίες που ήταν σε αυτή την κατεύθυνση, στην κατεύθυνση της στήριξης και της μικρής και μεσαίας επιχείρησης με όσα εργαλεία μπορείς να έχεις βεβαίως. Προφανώς δεν είχαμε άπλετα εργαλεία στα χέρια μας. Άρα θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι είναι θέμα πολιτικής βούλησης και προτεραιοτήτων.

Η ελληνική οικονομία δεν μπορεί να είναι μια οικονομία που θα στηρίζεται μονάχα στον τριτογενή τομέα της παραγωγής, στον τουρισμό. Πρέπει να στηριχθεί και στον πρωτογενή και στο δευτερογενή και μέσα σε ένα παραγωγικό μοντέλο διαφορετικό από αυτό το οποίο είχαμε έως σήμερα και μας έχει οδηγήσει πολλάκις σε χρεοκοπίες, πρέπει να αποφασίσουμε εάν θέλουμε τη στήριξη της μικρής και της μεσαίας επιχείρησης.

Βρέθηκα έξω και ξεναγήθηκα σε μια σειρά από πολύ ενδιαφέρουσες καινοτομίες, διότι έχουμε περάσει πια στην ψηφιακή εποχή. Ξέρετε, η πανδημία έχει αλλάξει και τις συνήθειες των ανθρώπων. Όταν κάποιος επί 1,5 χρόνο έμαθε ότι μπορεί να ψωνίζει το ίδιο αποτελεσματικά από το σπίτι του κάνοντας ένα κλικ στον υπολογιστή του, στο τάμπλετ του.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Γιατί να μην το κάνει;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Γιατί να μην το κάνει και σήμερα; Ποιες είναι όμως οι δυνατότητες που έχει μια μικρή επιχείρηση να μπει μέσα στην ψηφιακή μετάβαση, να έχει τεχνογνωσία, να έχει στήριξη, να βρίσκεται στο e-shop, στα δίκτυα του e-shop σε σχέση και σε σύγκριση με μια μεγάλη επιχείρηση;

Εκεί λοιπόν οι ανισότητες, ο ανταγωνισμός μάλλον, διευρύνεται εις βάρος της μικρής και της μεσαίας επιχείρησης. Άρα πέρα από χρηματοδοτικά εργαλεία που είναι το πρώτο και εξήγησα κάποιους τρόπους με τους οποίους εμείς σχεδιάζουμε να στηρίξουμε τη μικρομεσαία επιχείρηση, είναι αναγκαίο να υπάρξουν και παρεμβάσεις, θεσμικές παρεμβάσεις.

Μια τέτοια παρέμβαση ήταν αυτό που είχαμε ετοιμάσει το 2018 αλλά δυστυχώς δεν λειτούργησε, η δομή στήριξης της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας στο οποίο συμμετείχε και η ΕΣΕΕ και η ΓΣΕΒΕΕ και η Ένωση των Επιμελητηρίων, προκειμένου να βρεθούν τρόποι που θα στηρίξουν τη μικρομεσαία επιχείρηση να ενταχθεί στη διαδικασία της ψηφιακής μετάβασης και της πράσινης μετάβασης με αξιώσεις.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Είχα πει ότι θα επικεντρωθώ στα θέματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, γιατί είναι οι άνθρωποι της δουλειάς, είναι το Future of Retail είναι το θέμα μας. Όμως θα ήθελα να ρωτήσω γιατί είναι σχετικό και αυτό, δεχτήκατε τις τελευταίες μέρες μια άλλη κριτική από την κυβέρνηση, ότι κοντολογίς ιδεολογικά δεν έχετε αλλάξει, ότι δεν σας απασχολεί τίποτε άλλο από το να δημιουργείτε έτσι ένα γενικό μπάχαλο, να το πω έτσι πολύ απλά και λαϊκά και ο κ. Πρωθυπουργός σας κάλεσε να επιλέξετε με αφορμή τα όσα έγιναν στη Θεσσαλονίκη, αν επιλέγετε μεταξύ βιβλιοθήκης και βαριοπούλας. Ποια είναι η δική σας απάντηση;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Νομίζω ότι το πραγματικό και το μεγάλο δίλημμα αυτή τη στιγμή στην ελληνική κοινωνία δεν είναι ή βιβλιοθήκη ή βαριοπούλα, αλλά είναι το δίλημμα που έχει το μέσο νοικοκυριό αν θα πληρώσει το ρεύμα ή το φροντιστήριο του παιδιού του.

Αν θα μπορεί να βάλει βενζίνη που έχει φτάσει 2,5 € το λίτρο ή θα αναγκαστεί να βρρίσκει άλλους τρόπους μετακίνησης. Το πραγματικό δίλημμα λοιπόν είναι πώς θα ανταπεξέλθουν στο κύμα, στο τσουνάμι αυτό της ακρίβειας τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις.

Κατανόω ότι εφόσον δεν μπορεί να βρει απάντηση σε αυτό το πραγματικό δίλημμα ο κ. Μητσοτάκης, ψάχνει τεχνηέντως να δημιουργήσει άλλα διλήμματα. Άλλα διλήμματα.

Είμαι ανήσυχος γι' αυτό. Και είμαι ανήσυχος διότι αυτή η ένταση, ιδίως όταν είναι τεχνητή και όταν αφορά και νέους ανθρώπους έχει οδηγήσει πολλές φορές στη διατάραξη της κοινωνικής ειρήνης. Το τελευταίο που χρειαζόμαστε στη χώρα τούτη την ώρα, αυτή την ώρα της κοινωνικής κρίσης, είναι να δημιουργηθεί και κοινωνική ένταση.

Άρα λοιπόν θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτική η κυβέρνηση. Κατανόω τους επικοινωνιακούς λόγους για τους οποίους οδηγούνται σε αυτή την παρεκτροπή, αλλά αυτή η παρεκτροπή είναι ένας ολισθηρός δρόμος που μπορεί να μας οδηγήσει σε φαινόμενα τα οποία όλοι θέλουμε να αποφύγουμε. Δεν πρέπει να ξαναζήσουμε τις δύσκολες στιγμές που έζησε η χώρα πρόσφατα, όταν μια άλλη κοινωνική κρίση είχε δημιουργήσει και συνθήκες πολύ μεγάλης κοινωνικής έντασης. Αυτό πρέπει να το αποφύγουμε και οι πολιτικές δυνάμεις πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές.

Ας βρούμε άλλα θέματα για να διαφωνούμε και να τσακωνόμαστε στη Βουλή. Ας αφήσουμε έξω λοιπόν επικίνδυνα θέματα στα οποία μπορεί να δημιουργήσουμε κοινωνικές εντάσεις ανεξέλεγκτες.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΙΟΥ: Θέλω πάρα πολλά να σας ρωτήσω. Ένα τελευταίο ερώτημα, επιστρέφοντας και πάλι στο χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στη μεσαία τάξη επί της ουσίας.

Ξέρετε, πολλοί λένε ότι η μεσαία τάξη χάνεται και στην Ευρώπη προς τις δυνάμεις του λαϊκισμού. Είδαμε τι έγινε στη Γαλλία με τη Λεπέν, που δεν είναι καθόλου πλέον μικρό το ποσοστό της. Αυτό σας ανησυχεί; Δηλαδή μήπως τελικά ο σοσιαλισμός, ή ακόμα και η σοσιαλδημοκρατία δεν καταφέρνει να δώσει απαντήσεις στα προβλήματα αυτού του κόσμου και ο κόσμος πλέον στρέφεται εκεί. Δηλαδή αυτό πολιτικά σας ανησυχεί;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Νομίζω ότι αυτό είναι ένα φαινόμενο το οποίο δεν είναι καινούργιο. Και ήταν η κατάληξη της νεοφιλελεύθερης μετάλλαξης της σοσιαλδημοκρατίας που έχει συντελεστεί από τις αρχές του 2000. Νομίζω ότι ήταν ένα βασικό κύριο φαινόμενο στην Ευρώπη την περίοδο της κρίσης από το 2008 και μετά.

Και όπου είδαμε ότι κόμματα σοσιαλδημοκρατικά κάνανε μια στροφή αριστερή και υιοθέτησαν πολιτικές κοινωνικής στήριξης πήγανε καλά. Όπως για παράδειγμα στην Ισπανία και την Πορτογαλία. Αντιθέτως σε χώρες όπου αυτό δεν το πετύχανε, σε χώρες όπου σήμερα είναι οι κυβερνήσεις που εν πάση περιπτώσει έχουν ένα ισχυρό νεοφιλελεύθερο πρόσημο και απουσιάζουν με πρόταγμα κυβερνητικό δυνάμεις οι οποίες θέλουν να αναδείξουν ένα ρεαλιστικό πρόγραμμα κοινωνικής στήριξης, όπως για παράδειγμα, στη Γαλλία, βλέπουμε τη μεγάλη άνοδο της ακροδεξιάς. Εκεί αποδίδω εγώ αυτό το φαινόμενο.

Θεωρώ ότι σήμερα, περισσότερο από ποτέ όχι μόνο δεν είναι ξεπερασμένο αλλά δικαιώνεται το πρόταγμα των σοσιαλιστικών ιδεών. Των ιδεών αυτών που θέλουν η πολιτεία να λειτουργεί όχι μόνο με γνώμονα το πώς οι πλούσιοι θα γίνονται πλουσιότεροι και η αγορά θα λειτουργεί, βεβαίως θα λειτουργεί η αγορά δεν μπορούμε να ανακόψουμε τη λειτουργία της

αγοράς, αλλά η αγορά πρέπει να λειτουργεί με κανόνες, πρέπει να λειτουργεί με νόμους.

Πρέπει το κράτος να παρεμβαίνει, να είναι παρόν το κράτος και να έχουμε μια σαφή πολιτική στήριξης των μικρών και των μεσαίων όχι μόνο στην επιχειρηματικότητα, αλλά και σε ό,τι αφορά τα εισοδήματα. Αλλιώς η ραγδαία όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων θα μας οδηγήσει διαρκώς σε κοινωνικές εντάσεις και σε αλληπάλληλες κρίσεις.

Άρα η απάντηση είναι η πολιτική της στήριξης της κοινωνίας και όχι η πολιτική της στήριξης της ανεξέλεγκτης λειτουργίας των αγορών.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Πριν κλείσουμε επειδή είμαστε και οι δυο κάτοικοι του κέντρου, δεν κρύβω ότι το γνωρίζω πάρα πολλά χρόνια, το μαγαζάκι που αγαπώ στα Εξάρχεια και φαντάζομαι κανά δυο μαγαζάκια που αγαπάγατε στην Κυψέλη ή αγαπάτε στην Κυψέλη, και δεν το λέω εν είδη θεατρικής διάθεσης, το μαγαζάκι που αγαπάμε του κ. Γιώργου, του κ. Πέτρου, της κας Κατερίνας, θα παραμείνει; Αυτό είναι το ζητούμενο. Δηλαδή μπορούμε να βοηθήσουμε τον κόσμο αυτόν; Εντάξει τα μεγάλα καταστήματα, εντάξει το e-shop αλλά το μαγαζί της γειτονιάς μας, με αυτό τι θα γίνει κ. Πρόεδρε;

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Το μαγαζί της γειτονιάς βρίσκεται μπροστά σε μια πολύ μεγάλη πρόκληση σήμερα. Για να παραμείνει, είναι αναγκαίο να υπάρξει ουσιαστική στήριξη, χρηματοδοτική, θεσμική, από την πολιτεία αλλά είναι αναγκαίο και το μαγαζάκι να κάνει βήματα. Αν περιμένει μόνο από τη στήριξη, δεν θα τα καταφέρει.

Θέλω να πω ότι βλέπω πως πάρα πολλοί νέοι άνθρωποι επιχειρούν αξιοποιώντας νέες ιδέες στην καινοτομία, μπαίνουν ως πρωτοπόροι στην ψηφιακή μετάβαση και αυτοί θα έχουν μέλλον. Παρ' όλα αυτά ο κίνδυνος που διατρέχουμε σήμερα είναι ακόμη και αυτοί να μην έχουν μέλλον εάν αδιαφορήσει πλήρως η πολιτεία απέναντι σε αυτό το φαινόμενο της τρομακτικής όξυνσης των αντιθέσεων.

Άρα για εμένα το μαγαζάκι μπορεί να επιβιώσει αν υπάρξει εγρήγορση και επιχειρηματική ευφυΐα, αλλά ταυτόχρονα και αν η πολιτεία προχωρήσει σε αυτά τα μέτρα τα οποία είπα αρχικά. Θεωρώ αναγκαία τη διαγραφή μέρους του πανδημικού χρέους, θεωρώ αναγκαίο σήμερα να δούμε το πώς θα ανακατανείμουμε τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και θα δώσουμε ουσιαστική στήριξη σε προγράμματα μικροπιστώσεων.

Προγράμματα μικροπιστώσεων που υπάρχουν σε πάρα πολλές χώρες της Ευρώπης, στη χώρα μας εμείς τα εισαγάγαμε, αλλά δεν προχώρησαν, για να δοθεί η δυνατότητα να πάρει ένα επιχειρηματικό ρίσκο ακόμη και το μικρό μαγαζάκι.

Και βεβαίως σήμερα, αν συνεχιστεί αυτή η λαίλαπα με την ενέργεια, όχι μόνο το μαγαζάκι δεν θα επιβιώσει αλλά κι άλλα μεγαλύτερα μαγαζιά δεν θα μπορέσουν να επιβιώσουν. Άρα λοιπόν οι προκλήσεις είναι μπροστά μας!

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Κύριε Πρόεδρε σας ευχαριστώ πολύ.

Κυρίες και κύριοι σας ευχαριστούμε πολύ, να συγχαρούμε για άλλη μια φορά το Προεδρείο γι' αυτή την εξαιρετική διοργάνωση, ελπίζουμε να σας κάναμε λίγο σοφότερους, Πρόεδρε.

A. ΤΣΙΠΡΑΣ: Σοφότερο δεν ξέρω, αλλά εν πάση περιπτώσει είναι πολύ χρήσιμη αυτή η διαδικασία του διαλόγου.

M. ΝΙΚΟΛΤΣΟΥ: Ευχαριστούμε κ. Πρόεδρε.